

حوادث طبیعی و غیر مترقبه، انواع غیر مترقبه طبیعی تعاریف مرتبط با حوادث طبیعی غیر مترقبه

سوانح غیر مترقبه طبیعی

سوانح غیر مترقبه‌ای که به دلیل حوادث طبیعی از جمله زلزله، سیل، طوفان‌های حاره‌ای یا آتشفشان به طور ناگهانی رخ می‌دهد و تأثیرات منفی فراوانی بر روند فعالیت‌های جوامع انسانی دارد. سوانح طبیعی به طور کلی به چند دسته کلی زیر قابل تقسیم هستند:

۱. سوانح مربوط به آب و هوا و باد

۱-۱. طوفان (طوفان‌های حاره‌ای، طوفان‌های برق‌آسا، طوفان تگرگ، طوفان برف)

۲-۱. چرخندها یا چرخندهای حاره‌ای

۳-۱. گردباد

۴-۱. گردبادهای دریایی

۵-۱. امواج جزر و مد

۶-۱. طوفان‌های باران

۷-۱. کولاک

۸-۱. مه

۲. سوانح مربوط به آب و هوا و آب

۱-۲. سیل

۲-۲. رگبارهای قطاری ابر

۳-۲. سیل‌های ناگهانی

۴-۲. باران‌های سنگین

۵-۲. خشکسالی

۶-۲. بارش برف

۳. سوانح مربوط به زمین

۱-۳. زلزله

۲-۳. سونامی

۳-۳. بهمن

۴-۳. زمین‌لغزش

۵-۳. فوران‌های آتشفشانی

۶-۳. سنگ‌ریزش

۷-۳. لجن (گل و لای) لغزش

۸-۳. نشست خاک

۳-۹. حرکت ماسه

۴. سوانح مربوط به اقیانوس

۴-۱. جریانات اقیانوسی (الینوها و لانیوها)

۵. سوانح مربوط به فضا

۵-۱. تلاقی (تصادف) ستارگان

۵-۲. رعد و برق

۶. سوانح مربوط به دما

۶-۱. موج گرما

۶-۲. مه و برف

۶-۳. آتش‌سوزی

انواع بحران به لحاظ منشاء و خاستگاه حادث

بحران، سوانح و مخاطرات به لحاظ منشاء و خاستگاه، ابعاد و اثرات و مقیاس دارای انواع مختلفی است که شناخت هریک از آن‌ها از ضرورت‌های اولیه در مدیریت بحران می‌باشد؛ چرا که ساختار مدیریت بحران متناسب و متغیر با نوع سانحه تعریف می‌شود.

۱- مخاطرات و بحران‌های طبیعی

سوانحی که بدون دخالت انسان و توسط یکی از عناصر طبیعی، نظیر هوا (طوفان، آتش‌سوزی، خشکسالی) زمین (زلزله، رانش زمین، لغزش و ریزش کوه، آتشفشان) یا آب (سیل) و یا ترکیبی از سه عامل فوق‌الذکر رخ می‌دهد.

۲- مخاطرات با منشاء انسانی

مخاطراتی هستند که انسان‌ها به گونه‌ای در ایجاد آن نقش دارند و این نقش ممکن است عمدی و با اراده و یا غیرعمدی و بدون اراده باشد.

بحران‌های ایجاد شده توسط انسان را می‌توان به گروه‌های مختلفی به شرح زیر تقسیم کرد:

- **فاجعه تکنولوژیک:** حوادثی که در نتیجه دخالت‌های ناآگاهانه بشر در طبیعت و بر اثر یک غفلت یا خطا روی می‌دهد.

- **فاجعه سیاسی:** اقدامات آگاهانه و محاسبه شده انسان است که موجب از بین رفتن جان انسان‌ها و تخریب کلی جامعه می‌شود، مانند جنگ و حملات اتمی، شیمیایی و ...

- **فاجعه اکولوژیک:** اخیراً دسته‌سومی هم به طبقه‌بندی بالا اضافه شده که به نام فاجعه اکولوژیک خوانده می‌شود و آن حوادثی است که در نتیجه اقدامات مستقیم بشر و استفاده بی‌رویه از منابع طبیعی روی می‌دهد. این حوادث موجب تخریب کره خاکی و اثر مستقیمی بر نابودی گیاهان، منابع طبیعی و جانداران خواهد شد که در نهایت زندگی انسان‌ها را به خطر می‌اندازد.

این تقسیم بندی از دیدگاه پیش گیری از سانحه اهمیت دارد. از آنجا که مخاطرات طبیعی به دلیل عوامل طبیعی و بدون دخالت انسان روی می دهند، ممکن است پیش گیری از آن ها چندان معنی دار نباشد. در عوض لازم است انسان خود را با محیط انطباق داده و آمادگی لازم را در برابر این مخاطرات داشته باشد. از طرف دیگر مخاطراتی که عامل انسانی در رویداد آن ها نقش دارد، از جمله مواردی هستند که می توانند قابل پیش گیری و کنترل باشند. این طبقه بندی را می توان به صورت زیر، تا حدودی مفصل تر و پیچیده تر ارایه کرد:

- طبیعی غیرقابل اجتناب یا غیرمترقبه (مانند زلزله، طوفان)

- طبیعی قابل اجتناب (مانند سیل، رانش زمین)؛

- انسانی - طبیعی (آتش سوزی جنگل)؛

- غیرطبیعی (خطای انسانی مانند آتش سوزی در مسکن روستایی).

